

انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی کشور
پژوهشکده علوم غدد درون ریز و متابولیسم
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

سومین گردهمایی علمی

انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی کشور

۲ دیماه ۱۳۸۹

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

بسمه تعالی

دکتر فریدون عزیزی

سازمانهای مردم نهاد صنفی بصورت بالقوه می‌توانند منشاء اثرات چشمگیری در هدایت روند امور صنفی خود در جامعه داشته باشند. در این میان انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران که نماینده یکی از فرهیخته‌ترین و دانشمندترین اقشار این مرز و بوم است از جایگاه رفیع و ویژه‌ای برخوردار است. دومین دوره هیأت مدیره این انجمن نوپا در حالی به پایان می‌رسد که این انجمن توانسته حضور خود را در مجامع علمی و نیز در بین سیاست‌گزاران امر به شایستگی اعلام نماید. تشکیل ۱۵ جلسه هیأت مدیره در عرض کمتر از ۳ سال، تعامل مثبت با کمیسیون نشریات و معاونت فناوری و تحقیقات وزارت بهداشت و تشکیل جلسات مشترک با آنها، برگزاری ۳ گردهمایی علمی و مجمع عمومی، راه‌اندازی پایگاه اینترنتی انجمن، برقراری ارتباط با سردبیران محترم نشریات و جذب برخی از حمایت‌های مالی از جمله دستاوردهای این دوره انجمن می‌باشد. همه اینها زمانی مهمتر جلوه می‌نماید که بدانیم انجمن به لحاظ اینکه منحصر به رشته تخصصی خاصی نمی‌شود، در گروه انجمن‌های علمی تخصصی وزارت بهداشت طبقه‌بندی نشده و پروانه فعالیت خود را به عنوان یک انجمن صنفی از وزارت کشور دریافت داشته لذا از حمایت‌های مالی دفتر انجمن‌های علمی وزارت بهداشت نیز بی‌نصیب بوده و از سوی دیگر فقدان امکانات لجستیکی و پشتیبانی که ناشی از عدم استقلال مالی انجمن می‌باشد، مانع بزرگی در مسیر گسترش مطلوب فعالیت‌ها بوده است. این محدودیت‌ها که به حول و قوه الهی و با همت اعضاء هیأت مدیره و حمایت‌های معاونت فناوری و نیز سردبیران محترم تا به امروز به صورت نسبی حل شده است. بدون شک تداوم روند روبه رشد انجمن و استفاده از پتانسیل گسترده و دانش گروه سردبیران، نیازمند حضور و همیاری همکاران محترم می‌باشد. در اینجا ضمن سپاس از آن دسته از همکارانی که در ارتباطی صمیمانه و ناشی از اعتماد با این انجمن همکاری کرده‌اند، اعلام می‌نماید انجمن ظرفیت پذیرش همیاری سروران گرامی در زمینه‌های گوناگون از جمله پیشنهادات در نحوه فعالیت‌های انجمن و یا ارسال مطالب علمی برای استفاده سایر همکاران را دارد تا به لطف ایزد یکتا انجمن بتواند به جایگاهی در خور شأن اعضاء خود دست یابد.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

چالش ها و چشم اندازهای مهم مجلات علوم پزشکی ایران

دکتر علی اکبری ساری، ایثار نصیری، مصطفی قانعی

نشریات علمی پژوهشی علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران در طی سال های اخیر از رشد کمی و کیفی چشمگیری برخوردار بوده اند. در حال حاضر ۱۷۳ نشریه علمی پژوهشی در حیطه علوم پزشکی در کشور وجود دارد که ۱۸ نشریه آن در سال ۱۳۸۹ مصوب شده است. بین سال های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۸ تعداد ۲۵ مجله علوم پزشکی ایران در پایگاه اطلاعاتی SCOPUS نمایه شده است در حالی که فقط در سال جاری ۲۷ نشریه به این تعداد اضافه شده است و در حال حاضر ۵۴ نشریه علوم پزشکی ایران در این پایگاه معتبر نمایه است و ۱۸ نشریه دیگر نیز توسط دبیرخانه کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور به این پایگاه اطلاعاتی ارسال شده است که در دست بررسی است.

علی رغم موفقیت های چشمگیر کسب شده در این زمینه، نشریات علوم پزشکی ایران همچنان با چند چالش مهم روبرو هستند. متوسط تعداد مقالات منتشر شده در هر نشریه ایران اندک (حدود ۳۶ مقاله در سال در هر نشریه) و بسیار پایین تر از متوسط جهانی (بالای ۱۰۰ مقاله در سال در هر نشریه) است. بنابراین علیرغم تعداد بالای نشریات نمایه شده، تعداد مقالات نمایه شده ایران به نحو چشمگیری افزایش نیافته است. از طرفی متوسط تعداد ارجاع به مقالات نشریات ایران بسیار پایین و حدود ۰.۶ به ازای هر مقاله در سال اول پس از انتشار مقاله می باشد. ظرفیت محدود کشور در تولید مقالات با کیفیت، تاخیر در داوری مقالات و نبود داوری و انتشارات حرفه ای از عوامل اصلی این مشکلات است که حل آنها نیازمند برنامه ریزی دقیق و جامع می باشد.

دبیرخانه کمیسیون نشریات علوم پزشکی ایران به طور مستمر و منظم نسبت به ارزیابی و سطح بندی نشریات علمی پژوهشی علوم پزشکی کشور اقدام می نماید. در سال های اخیر سه شاخص اصلی انتشار منظم و بدون تاخیر، نمایه بودن در پایگاه های اطلاعاتی معتبر و دارا بودن سایت استاندارد و فعال، شاخص های اصلی سطح بندی نشریات بوده اند. در حال حاضر در دبیرخانه کمیسیون نشریات موضوع اضافه شدن چند شاخص دیگر به این شاخص ها در دست بررسی است که متوسط تعداد مقالات منتشر شده هر نشریه در سال، تعداد ارجاع به مقالات آن نشریه و تعداد ارجاع مقالات آن نشریه به نشریات علمی پژوهشی دیگر کشور از جمله شاخص های مورد بررسی می باشد. از طرفی انتخاب نشریات برتر و حمایت و تشویق مستمر آنها از سیاست های راهبردی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد. امید است با برنامه

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

ریزی جامع و منسجم و با همکاری، هماهنگی و تلاش مستمر نشریات گام های موثری در جهت رفع مشکلات داوری و انتشار حرفه ای و همچنین افزایش کمی و کیفی مقالات و نشریات علوم پزشکی کشور برداشته شود. این اقدامات ارزشمند می تواند نقش بسیار مهمی در راستای تحقق اهداف بلند سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران و نقشه جامع علمی کشور ایفا نماید.

چگونه می توان استفاده از مقالات منتشر شده در مجلات علوم پزشکی ایران را بهبود بخشید؟

هدف اصلی از تولید علم و انتشار مقالات علمی پژوهشی، استفاده از آنها در سیاستگذاری، ارائه خدمات و یا در پژوهش های بعدی است. بسیاری از نشریات معتبر دنیا مانند نشریاتی که در گروه BMJ منتشر می شوند برای تحقق بهتر این اهداف اقدامات متعددی انجام می دهند. یکی از اقدامات مهمی که در این زمینه انجام می شود به شرح زیر می باشد.

در بسیاری از نشریات معتبر در قسمت آخر هر مقاله مثلا در انتهای قسمت بحث و نتیجه گیری، یک بخش ویژه طراحی می شود و از نویسنده مقاله درخواست می شود در این بخش به شکل مختصر و در قالب چند جمله کوتاه توضیح دهد گروه هدف این مقاله کیست؟ در این زمینه قبلا چه اطلاعاتی موجود بوده است و این مقاله چه اطلاعاتی به آن اضافه نموده است؟ و کاربرد های احتمالی این مقاله در زمینه های سیاستگذاری، ارائه خدمات و یا در پژوهش های بعدی چیست؟

(Implications for policy making/practice/future research)

مطالعات نشان می دهد در نشریاتی که به صورت ذکر شده در بالا عمل می نمایند تعداد ارجاع به مقالات و به تبع آن استفاده از مقالات آنها نیز بیشتر است. دکتر مجد زاده و همکاران در مقاله ای که اخیرا منتشر شده است این موضوع را در نشریات علوم پزشکی ایران بررسی نموده و گزارش نموده اند در ایران نشریات بسیار محدودی به شیوه ذکر شده در بالا عمل می نمایند. این موضوع می تواند یکی از علل مهم ارجاع نسبتا پایین به مقالات علمی پژوهشی علوم پزشکی کشور باشد.

دبیرخانه کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور به طور مستمر و منظم نسبت به ارزیابی و سطح بندی نشریات علمی پژوهشی علوم پزشکی کشور اقدام می نماید. در سال های اخیر سه شاخص اصلی شامل انتشار منظم و بدون تاخیر، نمایه بودن در پایگاه های اطلاعاتی معتبر و دارا بودن سایت استاندارد و فعال به منظور ارزیابی و سطح بندی نشریات استفاده شده است. در حال حاضر در کمیسیون نشریات موضوع اضافه شدن یک شاخص دیگر به این شاخص ها تحت عنوان دارا بودن بخشی در

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

انتهای هر مقاله برای پاسخ به سوالات بالا در دست بررسی است که نتیجه آن در زمان مناسب به اطلاع نشریات خواهد رسید. بنابراین توصیه می شود نشریات علمی پژوهشی علوم پزشکی کشور راهنمای نویسندگان و ساختار مقالات خود را در این جهت بازبینی و اصلاح نموده و از نویسندگان مقالات درخواست نمایند پاسخ سوالات ذکر شده در بالا را به طور شفاف و مختصرو به شکل نظام مند در انتهای مقاله خود ارائه نمایند. این موضوع علاوه بر افزایش ارجاع به مقاله و نشریه می تواند به ارتقای رتبه نشریه نیز کمک نماید.

راهبردی موثر برای افزایش ارجاع به مقالات منتشر شده در نشریات علوم پزشکی کشور

در حال حاضر در ایران ۱۷۳ نشریه علمی پژوهشی در حیطه علوم پزشکی وجود دارد که کمتر از نیمی از آنها به زبان انگلیسی منتشر می شوند و بقیه دارای چکیده انگلیسی می باشند. به منظور تسهیل در نمایه شدن نشریات فارسی در پایگاه های اطلاعاتی معتبر، به استناد مصوبات کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور انتظار می رود این نشریات در انتهای هر مقاله یا در انتهای چکیده انگلیسی مقالات خود تمام رفرنس ها را به انگلیسی ارائه نمایند (در صورت تمایل رفرنس های فارسی می تواند علاوه بر انگلیسی به شکل فارسی نیز ارائه شود). به نظر می رسد ترجمه رفرنس های فارسی به انگلیسی باعث صرف وقت نسبتا زیاد برای نویسندگان مقالات و بعضا بروز مشکلاتی برای نشریات می شود. همچنین موجب شده است رفرنس های فارسی به شیوه های مختلف و غیر استاندارد ترجمه و ارائه شود. این موضوع باعث می شود علی رغم ارجاع به یک مقاله این ارجاع به حساب آن مقاله ثبت نشود و تعداد ارجاع به آن مقاله پایین تر از حد واقعی محاسبه شود. از طرفی باعث کاهش انگیزه نویسندگان در ارجاع به مقالات فارسی نشریات دیگر می شود. توجه به راهبرد زیر می تواند در رفع این مشکلات به نحو موثری کمک نماید.

پیشنهاد می شود در تمام مقالات فارسی و انگلیسی، نحوه ارجاع به هر مقاله توسط نشریه یا نویسنده آن مقاله به انگلیسی و با فرمت هاروارد تدوین شود و در انتهای چکیده انگلیسی مقاله ارائه شود. مثال زیر نحوه ارجاع به همین مقاله که در سومین همایش سردبیران نشریات علوم پزشکی کشور ارائه می شود را مشخص می نماید:

This paper should be cited as: Akbari Sari A. Effective strategies for improving the citation of papers published in Iranian medical journals. Proceeding of the 3^{ed} National Meeting of Iranian Association of Medical Editors 23 December 2010, Tehran, Iran

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

یا مثال زیر برای مقاله ای که در یک نشریه دیگر منتشر شده است:

This paper should be cited as: Akbari Sari AB, Sheldon TA, Cracknell A, Trunbull A. The extent, nature and consequences of adverse events: results of a retrospective case note review in a large NHS hospital. *Qual Saf Health Care* 2007;16;434-439

در این صورت نویسنده هر مقاله ای که بخواهد به این مقالات ارجاع دهد به راحتی می تواند چند سطر انگلیسی بالا را که به شکل استاندارد ترجمه شده است از مقاله شما کپی و در قسمت رفرنس های مقاله خود جایگزین نماید. این موضوع در بسیاری از نشریات معتبر دنیا مرسوم است و توجه به آن می تواند باعث افزایش انگیزه دیگران برای ارجاع به مقاله و نشریه شما شود و نحوه ارجاع نیز استاندارد بوده و به حساب مقاله و نشریه شما ثبت می شود و نهایتاً باعث افزایش H-index و تعداد ارجاع به مقالات و نشریات علوم پزشکی ایران می شود. این کار الزاماً بدان معنا نیست که تمام نشریات بایستی ارجاع به مقالات را با فرمت هاروارد انجام دهند، بلکه می توانند پس از کپی و جایگزین نمودن رفرنس مورد نظر یک عدد به ابتدای آن اضافه نموده و آن را با فرمت ونکور ارائه نمایند.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

معاهده ضد تجارت جعلی و آینده مجلات علمی

دکتر محمود سقائی

در سال ۲۰۰۶ آمریکا و ژاپن شروع به مذاکره در مورد ایجاد یک ابزار جدید برای مبارزه با تجارت و تبادل کالاهای جعلی نمودند. بدین ترتیب زمینه برای ایجاد یک معاهده جدید بین‌المللی برای تدوین استاندارد های جدیدی جهت اعمال حق مالکیت معنوی فراهم شد. این معاهده که تا کنون بصورت محرمانه به شرکت نزدیک به ۴۰ دولت پیشرفته صورت گرفته است به نام

Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA) (اکتا)

مشهور است. دولت های عضو عبارتند از: استرالیا، کره، نیوزلند، اردن، مکزیک، موراگو، سنگاپور، امارات، کانادا، آمریکا، ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا، سوئیس و ژاپن. اگرچه این دولت های عضو تا کنون بیش از بیست جلسه سری داشته‌اند ولی تا سال ۲۰۱۰ هیچگونه سند رسمی در مورد این معاهده منتشر نشده بود. تنها پس از فشار روز افزون سازمانهای مختلف بین‌المللی مبنی بر شفاف سازی مذاکرات بود که در اوائل ۲۰۱۰ پیش نویس سانسور شده‌ای از مذاکرات منتشر شد. البته قبل از این تاریخ اخبار و اسناد درز کرده‌ای نیز بر روی سایت‌های مختلف تا اندازه‌ای ماهیت اکتا را روشن کرده بود.

بطور خلاصه اکتا در نظر دارد دولت جدیدی در خارج از تمام کشورها و سازمان ها با استفاده از نیروی مرکب از کشور های عضو تشکیل دهد تا بدین وسیله سیاست های خود را اعمال کند.

نام معاهده ضد تجارت تقلبی گول زننده است. ادعای اصلی اکتا محافظت از مالکیت معنوی است. مثلاً قرار است که جلوی جعل مارک های تجاری کالاهای با ارزش و سوء استفاده از لوگوی کمپانی های معتبر را بگیرد و به عنوان یک ضامن و محافظت کننده تولید تجاری مانند تجهیزات پزشکی و داروئی باشد. همچنین قرار است از هنرمندان و ژورنالیست ها و ناشران حمایت کند تا بتوانند محصولات با کیفیت بالا دارای حق طبع محفوظ تولید کنند. این ادعاها به نظر فریبنده و جالب می رسد. ولی اصل جریان چیز دیگری است.

اگرچه اکثریت مذاکرات صورت گرفته و اسناد مربوط به اکتا محرمانه است ولی از روی اخبار درز کرده و اسناد محدودی که منتشر شده است، کاملاً معلوم است که اکتا خیال تجاوز به حیطه محرمانه افراد و دست اندازی به آزادی های اجتماعی، تجارت آزاد، نوآوری و آزادی اینترنت را در سر می پروراند. تجاوز به حریم خصوصی افراد مخصوصاً هنگام عبور از گمرک ها که در

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

انجا لوازم خصوصی فرد مورد جستجو برای کشف موارد دزدی دیجیتال قرار می گیرد. حریم خصوصی افراد و سازمانها در اینترنت از بین می رود زیرا ISP ها مجبور هستند ترافیک مشتری های خود را شنود کرده و موارد را گزارش کنند. بیشترین فشار ناشی از این معاهده بر مردم عادی وارد می شود، در حالیکه دزدان واقعی بازهم به فعالیت خود ادامه می دهند و لذا این معاهده تأثیری بر روی دزدی نرم افزار ندارد و فقط برای مردم عادی دردسر ساز است.

در مستندات اکتا هیچ کجا مالکیت معنوی تعریف نشده است و این موضوع می تواند بهانه سوءاستفاده از این معاهده باشد. مالکیت معنوی شامل مارک تجارتي و یا هر ایده یا اطلاعاتی است که بعداً قابل کپی رایت شدن باشد. تصویب این قانون تأثیر شگرفی بر روی اینترنت دارد.

در واقع به اشتراک گذاشتن اطلاعات آن گونه که در حال حاضر رایج است تحت قوانین اکتا جرم تلقی می شود. افراد یا سازمانهایی که متهم به این موضوع هستند متحمل مجازات های سنگین شامل معرفی به شرکت مالک کپی رایت، محرومیت از اینترنت و زندان می شوند. تحت قوانین اکتا وقتی شخصی متهم به اشتراک گذاشتن اطلاعات کپی رایت هست، بدون اثبات جرم وی او را به شرکت مالک کپی رایت معرفی می کنند و آن شرکت به میل خود در مورد وی تصمیم خواهد گرفت.

اکتا از ابزار مختلف برای کشف موارد به اشتراک گذاری اطلاعات از شنود اینترنتی کلیه ارتباطات گرفته تا بازرسی محتوای دیجیتال هنگام عبور از مرزها استفاده خواهد کرد تا موارد مشکوک را شناسایی کند. تمامی این اقدامها در چهارچوب قانونی کشورهای عضو صورت می گیرد. در واقع اکتا پروتکل های اینترنتی ویژه ای را به اجرا می گذارد که بر اساس آن کلیه اطلاعات ورودی و خروجی به کامپیوترها براهتی از نظر مواد کپی رایت بررسی می گردند. تمام ارتباطات اینترنتی می بایست در قالب این پروتکل ها صورت گیرد و استفاده از روش هایی که این پروتکل ها را دور می زنند و یا استفاده از رمز نگاری ارتباطات تحت قوانین اکتا ممنوع می باشد. آی اس پی ها یعنی شرکتهای اینترنتی همگی موظف به کنترل بسته های ورودی و خروجی کامپیوتر مشتری های خود هستند و در صورتی که از این عمل سرباز زنند امتیاز آنان لغو می شود و مجازات های سنگین تری نیز در انتظار آنان خواهد بود. تحت این سیستم نظارتی مستمر به مجرد مشاهده ارسال یا دریافت اطلاعات کپی رایت شده فرد شناسایی شده، اینترنت وی قطع و وی را به شرکت مالک مورد کپی رایت معرفی می کنند. مثلاً اگر یک فایل پی دی اف مقاله را برای همکار خود ارسال کنید و یا یک کلیپ ویدیویی علمی را که دارای تصاویر، متن یا صدای کپی رایت باشد را آپلود کنید، و یا متنی از مقاله کپی رایت شده یک روزنامه را بصورت نقل قول مستقیم ایمیل کنید همواره امکان شکایت از شما

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

وجود دارد. هم چنین آی اس پی ها موظف هستند بصورت مرتب بررسی کنند که بر روی سرور آنها اطلاعات کپی رایت شده و یا لینک به آنها وجود نداشته باشد. با این حساب سایت هائی که محتوای آن ها توسط کاربران تأمین شده و به اشتراک گذاشته شده است دیگر قادر به فعالیت نیستند. بنابراین اینترنت به مفهوم امروزی آن دیگر وجود نخواهد داشت. در آمد های حاصل از اجرای اکتا آیا به جیب پدیدآورندگان می رود؟ اما پدیدآورندگان خود نیز از این موضوع زیان می بینند. آنها دسترسی راحت به منابع غنی اطلاعاتی برای توسعه کارشان ندارند. ایده های مختلف را نمیتوانند مورد استفاده قرار دهند. این قوانین اکتا فقط به نفع شرکت های معدودی می شود که اصطلاحاً به آن ها مافیای محتوا گفته می شود مانند شرکت های بزرگ نرم افزاری و یا ناشران بزرگ. این شرکت ها مدتهاست که میخواهند برای رفع مشکلاتشان در اینترنت راه حلی پیدا کنند. این کمپانی ها بر دولت های مطبوع فشار می آورند تا اکتا را امضا کنند.

عارضه بدتر اکتا همانا سرکوب کردن اطلاعات است. درواقع پس از استقرار کامل فیلترها و تکنولوژی های بلوک کننده نه تنها تبادل اطلاعات کپی رایت بلوک می شود بلکه مواردی که به مذاق آنان خوش نمی آید نیست ممکن است به بهانه حق کپی رایت بلوک شوند. به علاوه اطلاعات افراد ممکن است مورد سوءاستفاده قرار گیرد و بر علیه آن ها بکار رود.

مجلات علمی نیز به عنوان مهمترین ابزار تولید دانش با مشکلات متعددی روبرو خواهند شد. مثلاً استفاده از قالب های فایلی دارای حق کپی رایت مانند قالب پی دی اف و یا استفاده از نرم افزارهای مختلف واژه پرداز مانند MS-Word می تواند سبب مشکلات زیادی برای مجلات گردد. با استقرار قوانین اکتا روی آوری اشخاص و شرکت ها به انحصاری نمودن اطلاعات علمی بصورت روزافزون و رقابتی افزایش خواهد یافت. این موضوع سبب می شود که استفاده از این اطلاعات در مقاله های با مشکلات عدیده ای روبرو شود و مجلات یا نویسندگان متحمل هزینه ای سنگین برای کسب اجازه از مالک ایده برای درج در مقاله خود بشوند.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

عوامل موثر در انتخاب مجله مناسب برای انتشار یافته ها

دکتر صالح زاهدی اصل ، کبری ناخدا

انتشار مقاله یکی از راههای ارتقاء محققین و اعضاء هیئت علمی می باشد و در این راسته تعداد و کیفیت مقالات حائز اهمیت است (۱). از طرف دیگر یک مقاله که حاصل یک طرح تحقیقاتی است تا زمانیکه در یک مجله با داور بی همتا مورد بررسی نقادانه قرار نگرفته و چاپ نشده باشد آنچنان وجاهت علمی نخواهد داشت و این روش انتشار تا حدودی ضامن کیفیت پژوهشهای انجام شده خواهد بود (۲). افرادی که در روند چاپ یک اثر علمی تاثیر گذار هستند عبارتند از پژوهشگران که نویسندگان مقالات نیز هستند، داوران مقالات، دبیران و سردبیران و در نهایت خوانندگان مجلات. بدون انتشار و یا به عبارت دیگر ثبت کردن کار پژوهشی که ساده ترین آن انتشار مقالاتی از مطالعه است، ممکن است دیگران نیز به انجام آن پروژه اقدام کنند و یا حتی ممکن است یافته ها به سرقت برود (۳). از طرف دیگر این انتشار نتیجه یک پژوهش است که رسیدن آن را به مخاطبین تضمین می کنند و در نهایت ممکن در تغییر شرایط زندگی بشر موثر باشد.

آنچه که مشخص است این است که تعداد مجلات پزشکی در حال افزایش است. پایگاه اطلاعاتی تامپسون حدود ۷۵۰۰ و EMBASE و Pub med حدود ۵۰۰ مجله را نمایه می کنند که کم و بیش تمامی آن ها در روند چاپ خود از مرور همتا استفاده می کنند (۴). مجلاتی که در سطح بین المللی به چاپ می رسند در طبقه بندی های مختلف قرار می گیرند که یکی از راه های این طبقه بندی در نظر گرفتن ضریب اثر (Impact Factor) است. ایده بکارگیری ضریب تاثیر به منظور درجه بندی مجلات برای اولین بار در سال ۱۹۵۵ مورد استفاده قرار گرفت (۵). ضریب تاثیر یک مجله عبارت است از تعداد متوسط ارجاعات به مقالات چاپ شده در دو سال قبل سال مورد محاسبه. مثلاً در صورتی که هدف محاسبه فاکتور تاثیر برای سال ۲۰۰۹ باشد، تعداد متوسط ارجاعات به مقالات چاپ شده در سال های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ که در سال ۲۰۰۹ به آن ها ارجاع داده شده است مورد ارزیابی قرار می گیرد. برای محاسبه ضریب تاثیر تعداد این ارجاعات به کل مقالات چاپ شده در این دو سال تقسیم می شود (۶).

اگرچه روش های دیگری نیز برای ارزیابی مجلات پیشنهاد شده و انتقادهایی نیز به طرح محاسبه ضریب تاثیر وجود دارد (۷) ولی هنوز هم ضریب تاثیر یکی از شاخص هایی است که نویسندگان مقالات بیشترین تاکید را در انتخاب مجله برای چاپ مدنظر قرار می دهند، ولی بایستی در نظر داشت که عوامل دیگری نیز می توانند در این موضوع دخالت داشته باشند.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

شهرت يك مجله: تقریباً تمام محققین آرزو دارند که روزی مقاله آن ها در مجلاتی نظیر Nature و Science که آوازه بلندی دارند و هم زمان دارای ضریب فاکتور بالایی هستند چاپ بشود. اگر چه این موضوع در مورد محققى که سابقه طولانی دارد و تعداد مقاله دیگر برایش مهم نیست و هدفش چاپ یافته های خود در این نوع مجلات است، يك آرزوی منطقی باشد اما يك محقق جوان و یا يك دانشجو که در حال انتشار مقاله مربوط به تز پایان نامه خود است این خواسته تا چه اندازه میتواند واقع بینانه باشد. بعضی مواقع اتفاق می افتد که صرفاً به خاطر چاپ در يك مجله پر آوازه قسمتی از کار یا عصاره کار که یافته مهمی است در مجله ای پر آوازه چاپ می شود و همان مطالعه به صورت مفصل تر به صورت دیگری و يك مقاله کامل در مجله دیگری چاپ می شود (۸ و ۹). اگر چه این نوع انتشار ممکن است چاپ دوباره محسوب نشود ولی از نظراتی يك اقدام غیر اخلاقی به حساب می آید.

سرعت انتشار: اهمیت سرعت انتشار شاید در شرایط مختلف فرق بکند، این موضوع شاید برای يك محقق با CV بسیار قوی خیلی اهمیت نداشته باشد ولی برای دانشجویی که فارغ التحصیل شدن برایش از هر چیز دیگری بیشتر اهمیت دارد و یا عضو هیئت علمی که ارتقاء دانشگاهیش منتظر چاپ يك مقاله دیگری است می تواند شاخص اصلی در انتخاب مجله باشد ولو اینکه مجله شهره نباشد و ضریب فاکتور در حد نزدیک صفر داشته باشد.

اگر از این موضوعات بگذریم و مسئله آوازه و ضریب فاکتور و سرعت انتشار مد نظر نباشد موضوعات دیگری نیز میتواند تصمیم ما را در انتخاب مجله تحت تاثیر قرار دهد. اگر يك محقق کاری انجام داده باشد که یافته های زیادی دارد و بنا به موضوع تکه تکه کردن نتایج یا امکان ندارد یا ماهیت تحقیق و یافته ها را تحت تاثیر قرار میدهد، برای چاپ این چنین یافته هایی در باره مجله ای فکر خواهد کرد که محدودیت صفحه و تعداد کلمات نداشته باشد و برای چاپ یا پولی دریافت نمی کند و یا پول کمی دریافت می کند. اگر مقاله دارای تعدادی عکس رنگی است که با کیفیت بالا در مجله چاپ می شود بدون اینکه هزینه ای را تحمیل کند این مجله، مطلوب مقاله ای خواهد بود که تصاویر رنگی مایه اصلی یافته ها است.

بعضی از مجلات بدون تحمیل هزینه و بعضی با دریافت هزینه نسخه هایی از PDF مقاله را در اختیار نویسندگان قرار می دهند. داشتن PDF اصل مثل داشتن خود مجله است و بنابراین میتواند یکی از شاخص هایی باشد که در انتخاب مجله موثر باشد. البته بایستی در نظر داشته باشیم که تعداد مجلات با دسترسی آزاد در حال افزایش است، این بدین معنی است که به هر تعداد و در هر موقع میتوان مقاله را پیاده و توزیع کرد. بنابراین شاید داشتن PDF در مورد مجلاتی که دسترسی آزاد به مقالات در آنها وجود ندارد مزیت قابل توجهی باشد. در این صورت بایستی مشخص شود که از PDF در چه حدی میتوان استفاده کرد و بیاد داشته

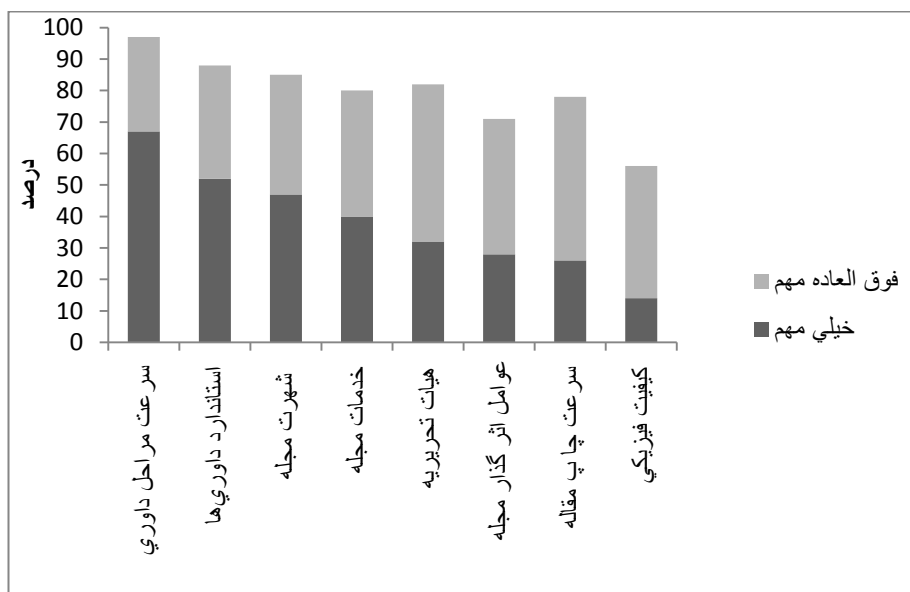

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

باشیم که عمدتاً مجلات امتیاز طبع را برای خود محفوظ میدارند و حتی اگر نویسنده خود بخواهد از یکی از نمودارهای مقاله خود در جای دیگری استفاده کند بایستی از مجله مجوز دریافت کند.

در یک مطالعه که در مورد مجله غدد درون ریز و متابولیسم صورت گرفته از تعداد ۱۲۵ نویسنده مسئول که مقالات آن ها در این مجله چاپ شده بود با ارسال فرم هایی در رابطه با دلیل انتخاب مجله سوال شد که در مجموع ۷۹ نفر به سوالات جواب دادند. تجزیه و تحلیل فرم ها ی عودت داده شده نشان می دهد که عامل سرعت مرحله داور ی با (۶۷%) ، استاندارد داور ی ها (۵۲%) و وضعیت و شهرت مجله (۴۷%) برای نویسندگان مقالات فوق العاده مهم بوده اند. سرعت چاپ مقاله پس از پذیرش (۵۲%) ، ترکیب هیئت تحریریه (۵۰%) ، کیفیت فیزیکی مجله (۲۲%) از نظر خوانندگان مجله خیلی مهم بوده است. جالب اینجاست که ۹۷% از نویسندگان اعلام کرده اند که مقاله خود را قبلاً به هیچ مجله ای ارسال نکرده بوده اند و مجله غدد درون ریز را در مقایسه به مجلاتی که مقالات خود را قبلاً در آن مجلات چاپ کرده بودند (۶۴%) عالی اعلام کرده اند (نمودار ۱).

نمودار ۱- نظر نویسندگان مقالات غدد درون ریز و متابولیسم ایران در مورد عوامل موثر در انتخاب مجله برای چاپ

نتیجه گیری: شاید نتوان یک عامل واحد را برای انتخاب مجله برای چاپ مقاله در نظر گرفت و این انتخاب به نوع مطالعه و شرایط نویسندگان دخالت داشته باشد. هم چنین بنظر می رسد که این موضوع به نحوی ممکن است در مورد مجلات داخلی و خارجی متفاوت باشد. بهر حال ارزیابی و از طریق نویسندگان مقالات و دریافت نظرات آن ها می تواند شیوه مناسبی در راستای ارتقاء جذابیت و مقبولیت مجله باشد.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

References:

1. Bennett DM, Taylor DM .Unethical practices in authorship of scientific papers. Emerg Med (Fremantle). 2003 Jun;15(3):263-70.
2. Relman AS. Peer review in scientific journals--what good is it? New England Journal of Medicine, Boston, MA 02115-6094. 1990 Nov;153(5):520-2.P
3. Goodman SN, Berlin J, Fletcher SW, Fletcher RH. Manuscript quality before and after peer review and editing at Annals of Internal Medicine. Ann Intern Med. 1994 Jul 1;121(1):11-21.PMID: 8198342
4. Shapin SA. Social history of truth: civility and science in seventeenth-century England. Chicago. University of Chicago press 1994.
5. Brumback RA.Worshiping false idols: the impact factor dilemma. J Child Neurol. 2008 Apr;23(4):365-7
6. Garfield E. Citation indexes for science; a new dimension in documentation through association of ideas. Science. 1955 Jul 15;122(3159):108-11
7. The plos Medicine Editors. Plos Med June;3(6):e291
Doi: 10.137/Journal. pub med. 0030291
8. Rossner M, Van Epps H, Hill E.
Show me the data. J Cell Biol. 2007 Dec 17;179(6):1091-2. No abstract available. PMID: 18086910
9. Hutchinson JR, Garcia M. Tyrannosaurus was not a fast runner. Nature.2002 Feb 28;415(6875):1018-21.
10. Hutchinson, John R, frank C. Anderson, Silvia S, Blanker and Scott L. Delp
Analysis of hind limb muscle moment arms in tyrannosaurus rex using a three-dimensional musculoskeletal computer model: implication for stance, gait , and speed.
Paleobiology.2005;31(4):676-701

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

دکتر صادق مسرت

Critical assessment of progress of medical sciences in Iran and Turkey and the way how developing countries with scarce resources should make effective contribution to the production of science

Massarrat S. and Kolahdoozan S.

Digestive Diseases Research Center, Shariati Hospital, Tehran University of Medical Sciences, Tehran (Iran).

The progress of sciences has become an important indicator for the social and economic development of any country. Iran, according to the various reports, has in the last decade the most growth in production of science in the world due to high increase of publication. The aim of this study is to assess not the quantity but also the quality of the publications of indexed Iranian journals and compare it with that of Turkey as an Islamic neighbouring country and the contribution of these two countries to the world science.

Materials and Methods

English journals indexed by the ISI Web of Sciences with known impact factors (IF) announced at beginning of 2010 were included for evaluation. We calculated the number of all articles published from the beginning of 2007 up to now, the number of total citations and citations from authors outside of each of both countries for each journal. We although selected all articles cited at least 6 times by authors outside of both countries and discussed their content with regard to the originality and the novelty as well as their contribution to the present knowledge.

Results:

Of total 21 Iranian journals indexed in ISI site since 2007, only 12 have in 2010 known impact factor (IF) with a mean of 0.39 (range: 0.07- 0.97), while of 28 Turkish medical journals indexed in ISI, 15 have known IF (mean: 0.35, range: 0.05-0.82) in 2010. The total number of articles published since 2007 from Iran, total citations, and total citations by authors from outside Iran, are 2080, 1218, and 463, respectively. The same data related to Turkish journals are 4876, 2036, and 1331, respectively. Indeed, the mean citations per article by foreign authors for Iranian and Turkish researchers are 0.19 and 0.3, respectively. Of all total articles during this period, only 7 articles from Iran and 9 articles from Turkey have been cited ≥ 6 times by authors out of the countries.

Conclusion:

Despite high number of published articles, both countries have medical journals with a very low comparable citation rate and impact factors. Only every one of 4 articles is cited one time by authors outside of the two countries. The few high-cited articles address the new therapy and interventional studies or diseases commonly encountered regionally and are the results of effort of few individuals in small special fields. The developing countries can only contribute to the world science, when they focus their effort in teamwork to research in solving the country-specific diseases and to their own health problems.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

عنوان : اخلاق نشر: نویسنده (گان) یک مقاله علمی چه کسانی هستند؟

دکتر بی بی صدیقه فضلی بزاز، بیژن ملائکه نیکوئی، ساسان رئیسیان، گل آرا کافی ملاک

مقدمه: بند ۷ کدهای مصوب حفاظت از آزمودنی در پژوهشهای علوم پزشکی کشور " بیان می دارد که: "نحوه ارائه گزارش یا اعلام نتیجه تحقیقات می باید متضمن رعایت حقوق مادی و معنوی عناصر ذیربط آزمودنی، پژوهشگر، پژوهش و سازمان مربوطه باشد". ملاحظه می شود که رعایت حقوق کلیه پژوهشگران از اهمیت ویژه برخوردار است، و این نه تنها حقوق مادی بلکه حقوق معنوی را هم شامل می شود. این امر لازم می دارد که نویسنده(گان) دقت کامل داشته باشند تا رعایت همه موارد صورت گیرد. از آن جا که ممکنست برخی نویسنده(گان) به دلائل مختلف غفلت ورزیده و از این مهم بگذرند، وظیفه اضافی برای دست اندر کاران مجلات در ایران پیش می آید، به خصوص مجلاتی که در سایت های بین الملل ایندکس می شوند. هر گونه قصور یا اشتباه یا...نه تنها به وجهه مجله، بلکه به کشورمان، نیز صدمه میرساند.

در انتشار نتایج می بایست که حق نویسندگان به درستی ادا شده و نام آن ها به عنوان نویسنده ذکر شود. در تعاریف مختلف آمده است که:

نویسنده باید حداقل در یکی از مراحل اجرای پروژه همکاری داشته باشد و نویسندگان باید در ویراست و نگارش نوشته علمی سهیم باشند. براساس اصول نویسندگی، تمام نویسندگان باید نسبت به تحقیق انجام شده و مقاله آن اشراف داشته باشند. فردی که کار شاخصی در رابطه با پروژه انجام نداده و بنا به تعریف شرایط نویسندگی را ندارد، نامش در میان نویسندگان نباید باشد (نویسنده مهمان). هم چنین فردی که حائز شرایط نویسندگی آن مقاله می باشد، باید نام او در فهرست اسامی نویسندگان ذکر شود و نه اینکه نام او در مقاله ظاهر نشود (نویسنده پنهان).

گزارش موارد: ما در این فرصت به پنج نوع از تخلفات اخلاقی نشر که عملا در مجله علوم پایه پزشکی ایران در طی یکسال (۱۳۸۹) تجربه شده و توانسته ایم تا حد امکان از آن ها پیشگیری کنیم اشاره خواهیم کرد. لازم به ذکر است که اغلب این نویسندگان کسانی بودند که قبلا با این مجله همکاری داشته و مقاله ای از آنها در مجله چاپ شده بود و لذا به نظر خودشان رضایت مجله را جلب کرده بودند.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

مورد اول:

مقاله ای دریافت شد که نمونه های مرتبط با تحقیق از بیمارستانی در تهران بود ولی در میان نام نویسندگان هیچ کدام از آن بیمارستان و از آن شهر نبودند. بعد از ارتباط و تذکر موضوع به نویسنده مسئول مقاله، فردی دیگر را به نویسندگان اضافه کرد.

مورد دوم:

مقاله ارائه شده توسط یک فارغ التحصیل جدید دوره دکترای عمومی داروسازی که جهت ورود به دوره دکترای تخصصی PhD و کسب امتیاز لازم، از داده های ساختگی استفاده کرده بود و یا از ذکر نام افرادی که در آن سهمیم بودند به جهت کسب امتیاز بیشتر خودداری شده بود.

مورد سوم:

مقاله ای از یک نویسنده دریافت شد و پس از داوری و چندین نوبت رفت و برگشت بین مجله و نویسنده در مجله علوم پایه پزشکی ایران چاپ شد. بعدا با نامه یکی از خوانندگان مجله معلوم شد که نویسنده مسئول مقاله بخشی از این مقاله را چند ماه قبل در یک مجله دیگر با عنوان دیگری چاپ کرده است. پیگیری بیشتر نشان داد که نویسنده مسئول مقاله برای فارغ التحصیلی نیازمند دو مقاله بوده که به این حربه متوسل شده است. در ادامه بخشی از داده های چاپ شده در دو مجله که عینا شبیه هم هستند نشان داده شده است

Table 1. Effect of Ca^{2+} , EDTA and NANA on neuraminidase activity of *P. aeruginosa* PAO1.

Additive	Percent decrease of enzyme Activity
2 mM $CaCl_2$	36.2
20 mM $CaCl_2$	58.31
0.05 mM EDTA	49.78
0.5 mM EDTA	36.66
10 mM NANA	39.8
20 mM NANA	54.8
40 mM NANA	63

Table 1. Effect of Ca^{2+} , EDTA and NANA on neuraminidase activity of *P. aeruginosa* PAO1.

Additive	Percent decrease
2 mM $CaCl_2$	36.2
20 mM $CaCl_2$	58.31
0.05 mM EDTA	49.78
0.5 mM EDTA	36.66
10 mM NANA	39.8
20 mM NANA	54.8
40 mM NANA	63

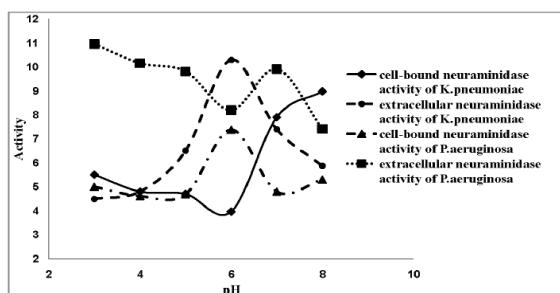

Fig. 2. Effect of pH on extracellular and cell-bound neuraminidase activity of *P. aeruginosa* PAO1 and *K. pneumoniae* 10031.

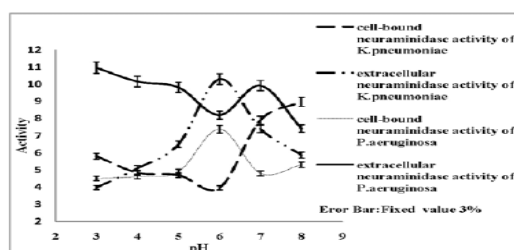

Figure 2. Effect of pH on extracellular and cell-bound neuraminidase activity of *P. aeruginosa* PAO1 and *K. pneumoniae* ATCC 10031.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

مورد چهارم:

مقاله ای از یک نویسنده خارجی دریافت شد. این مقاله پس از داوری در مجله علوم پایه پزشکی ایران چاپ شد. بعد از چند ماه این مجله نامه ای از نویسنده دوم مقاله دریافت کرد مبنی بر این که نویسنده مسئول مقاله بدون هماهنگی ایشان اقدام به چاپ مقاله کرده است و این نویسنده مقاله کاملتری را چند ماه بعد از چاپ مقاله اول (در مجله علوم پایه پزشکی ایران) در مجله دیگر چاپ نموده است و خواستار حذف مقاله از مجله علوم پایه پزشکی ایران شده بود.

مورد پنجم:

مقاله ای از یک نویسنده دریافت شد. در نام نویسندگان نام ۴ نفر بود. مقاله برای داوری ارسال شد. داور عنوان کرد که این مقاله با کمی اختلاف در مجله دیگر به تازگی چاپ شده است. بعد از ملاحظه مقاله دوم معلوم شد که نویسنده مسئول که مقاله را برای مجله علوم پایه پزشکی ایران ارسال کرده است، خود مقاله را تغییر و نام خود را به همراه بقیه نویسندگان افزوده است. با توجه به اینکه سابقه ایشان در ارائه کار پژوهشی دیگران به صورت مقاله را داشتیم، به او نامه نوشته و کار او را تذکر دادیم. **نتیجه گیری:** ضمن این که در این مجله در نامه ای که نویسنده مسئول در موقع ارسال مقاله به مجله می نویسد اعلام می دارد که تمام نویسندگان از ارسال مقاله به مجله اطلاع داشته و این کار را تایید می کنند و قبلاً هم مقاله جهت چاپ به مجله دیگر ارسال نشده است. مع الوصف به دلائل مختلف شاهد این گونه مشکلات هستیم. از آن جا که مدیر مسئول و سردبیرمسئولیت اصلی مجله را به عهده دارند و نویسنده مسئول مطالب علمی مقاله خود می باشد مع الوصف همه افراد فوق و کلیه اعضا هیات تحریریه، همینطور خوانندگان مجله می توانند کمک موثری در ردیابی این گونه خطاها باشند.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

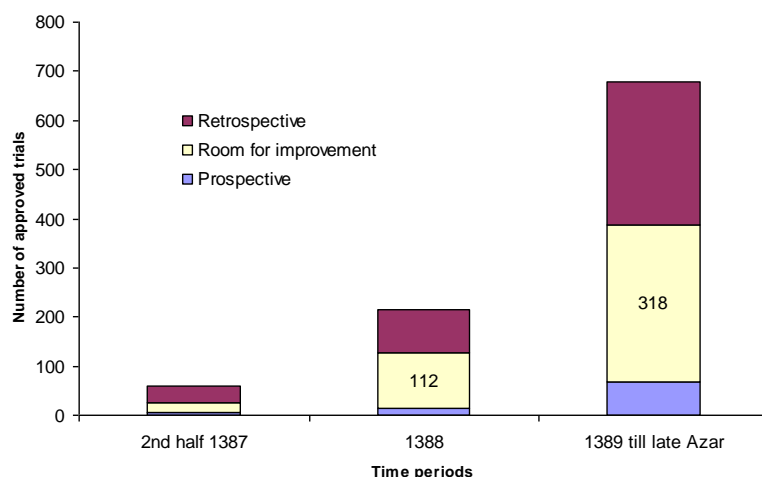
قدم بعدی در حرکت ثبت کارآزمایی های بالینی در ایران

دکتر مسعود سلیمانی

مرکز ثبت کارآزمایی بالینی ایران در چهارم دسامبر ۲۰۰۸ (آذرماه ۱۳۸۷) بصورت رسمی به عنوان یک پرایمری رجیستر Primary register آغاز به کار کرد و حدود ۴ ماه بعد در هفتم آوریل ۲۰۰۹ (اردیبهشت ماه ۱۳۸۸) به عنوان data provider به جمع تامین کنندگان اطلاعات برای سازمان بهداشت جهانی (International Clinical Trial Registry Platform) پیوست. از آن زمان تاکنون با تلاش دست اندرکاران شاهد حرکت سریع این مرکز در تبدیل شدن به یک مرکز تثبیت شده بوده ایم. هم اکنون این مرکز حدود ۳۲۰۰ عضو دارد و ثبت بیش از ۹۵۰ کارآزمایی در آن نهایی شده و به تایید رسیده است.

با وجود رشد سریع ثبت کارآزمایی ها در این مرکز از تعداد ۵۸ کارآزمایی بالینی در نیمه دوم سال ۱۳۸۷ به ۲۱۵ کارآزمایی در سال ۱۳۸۸ و بیش از ۶۸۰ از ابتدای سال ۱۳۸۹ تا کنون، سهم کارآزمایی هایی که بصورت پروسپکتیو ثبت می شوند از این ارقام بسیار اندک است (حدود ۱۰٪). کارآزمایی های بالینی که قبل از گرفتن اولین بیمار خود ثبت شوند طبق تعریف بصورت پروسپکتیو ثبت شده اند. با توجه به سیاست مرکز ثبت کارآزمایی های بالینی ایران در ثبت کلیه کارآزمایی های بالینی که در گذشته در کشور عزیزمان انجام شده اند این سؤال مطرح می شود که آیا رقم ۱۰٪ کارآزمایی های بالینی ثبت شده بصورت پروسپکتیو آیا قابل افزایش است؟

بدین منظور ما درصد کارآزمایی های را که بعد از گرفتن اولین بیمار ولی قبل از اتمام بیمارگیری ثبت شده اند محاسبه نمودیم.

همانگونه که ملاحظه می شود تعداد قابل توجهی از کارآزمایی های ثبت شده (حدود ۵۰٪) قبل از اتمام بیمارگیری خود ثبت می شوند که بصورت بالقوه می توانند با کمی توجه و اهتمام جمعی به جمع کارآزمایی هایی که بصورت پروسپکتیو ثبت می شوند اضافه شوند.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

چالش های پیش رو در انتشار یک مجله علمی پزشکی

دکتر محمد حسین عزیزی

چکیده :

گردانندگان علمی مجله های پزشکی شامل سردبیر و هیات تحریریه ، برای انتشار منظم و به موقع این مجله ها که حاوی مقاله های اصیل ، نوآورانه و دقیق باشد ، با چالشهای مختلفی روبرو می شوند. آنها با نویسندگان مقاله ها ، داوران همتا ، ویراستاران ، کارکنان اجرایی دفتر مجله ، دست اندرکاران نشر و چاپ ، تامین کنندگان مالی مجله (شامل مسئولین موسسه پژوهشی مربوطه ، دانشگاهها و مشترکین مجله ، آگهی دهندگان و...) و بالاخره مخاطبین مجله سر و کار دارند که هر کدام از آنها می توانند بر روند نشر مجله و کیفیت نهایی آن تاثیر مثبت یا منفی داشته باشند.

در این مقاله عمده ترین چالشهایی که سردبیران و هیات تحریریه مجله های علمی پزشکی در کشور ما با آن روبرو هستند به اختصار بیان شده و متناسب با هر کدام راهکارهایی ارائه گردیده است . هدف اصلی از بیان این مطالب بر شمردن مشکلات عمده مانع انتشار مجله های پزشکی و ارائه برخی پیشنهادات به منظور ارتقاء سطح کیفی مجله های پزشکی است تا نخست بتوانند در نظام های معتبر نمایه سازی بین المللی پذیرفته شده و سپس برای افزایش ضریب تاثیر مجله ها تلاش کنند.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

راهکارهایی برای ارتقاء نشریات علوم پزشکی کشور در سطح بین المللی

دکتر رویا کلیشادی

در چند سال اخیر نشریات ایرانی از نظر تعداد، روندی رو به توسعه داشته‌اند و روز به روز هم بر تعداد درخواست‌های دانشگاه‌ها، انجمن‌ها و دیگر موسسات علوم پزشکی برای انتشار مجلات جدید افزوده می‌شود. لذا با توجه به این سیر فزاینده، لازم است علاوه بر تدوین معیارها و شاخص‌های مناسبی جهت تعیین حیطه‌های جدید پژوهشی مورد نیاز نشریات علوم پزشکی کشور، راهکارهایی نیز در جهت ارتقای کیفی نشریات موجود در سطح بین‌المللی سنجیده شود.

در این راستا، لازم است گام‌های اساسی در زمینه‌ی طراحی و اجرای پژوهش‌های اصیل و همچنین ارتقای کیفی و کمی نگارش مقالات برداشته شود تا برون‌داد آنها بتواند در قالب دست‌نوشته‌هایی با کیفیت قابل قبول به مجلات علوم پزشکی ارسال گردد تا در نهایت پس از بازبینی‌های لازم، مقالات چاپ شده در نشریه از کیفیت مطلوبی برخوردار باشد. از سوی دیگر، بدیهی است که هر پژوهشگری مایل است یافته‌های خود را به بهترین نحو در سطح بین‌المللی ارائه نماید، بنابراین دست‌نوشته‌ی خود را به نشریه‌ی ارسال خواهد کرد که در نمایه‌نامه‌های معتبر نمایه شده باشد. از این رو برای جذب مقالات بهتر، نشریات به دنبال ارتقای کیفی و دستیابی به استاندارد‌های بین‌المللی خواهند بود.

یکی از ضروری‌ترین مقدمات برای همگام شدن با نمایه‌نامه‌های بین‌المللی، نشریه موقع مجله است، به نحوی که هرگونه تاخیر در چاپ نشریه مانع از نمایه شدن آن در نمایه‌نامه‌های معتبر خواهد شد. از آنجاکه به طور معمول سردبیران دیگر دست‌اندرکاران نشریات ایرانی به طور حرفه‌ای به این امر اشتغال ندارند و در کنار مسئولیت‌های متعدد دیگر، در امور مرتبط با نشریه فعالیت می‌کنند و از سوی دیگر با محدودیت‌های تکنیکی و با برخی کمبودهای مادی برای امور فنی و چاپ مواجه می‌شوند، نشرمجله به تاخیر می‌افتد و این چرخه‌ی معیوب تداوم می‌یابد.

هرچند نکته‌ی اساسی، کیفیت مطلوب محتوایی و نوآوری مطالب چاپ شده است، اما شاخص‌های کیفیت فنی نشریات هم از جمله نکات ضروری برای ارتقاء در سطح بین‌المللی در نظر گرفته می‌شوند.

برخی بی‌دقتی‌ها در رفرانس‌نویسی، ساختار جدول‌ها و نمودارها باعث افت نمره ارزشیابی نشریات در بررسی‌های ساختاری می‌گردد.

سومین گردهمایی علمی انجمن سردبیران نشریات علوم پزشکی ایران

استفاده از الگوی MeSH برای کلید واژه ها از دیگر نکات اساسی است که در برخی نشریات به اندازه ی کافی مد نظر قرار نمی گیرد.

روزآمد نمودن وب سایت نشریه و فراهم آوردن امکان استفاده از مقالات شماره های مختلف مجله و چکیده های انگلیسی و همچنین راهنمای نویسندگان با ذکر موازین اخلاقی نشر به زبان انگلیسی از دیگر موارد بسیار ضروری برای ارتقای کیفیت نشریه در عرصه بین المللی است.

استناد به مقالات چاپ شده در نشریات کشور به افزایش ضریب تاثیر مجله در داخل و خارج از کشور کمک می کند و باید به طور نظام مند مد نظر قرار گیرد.

از دیگر مشکلات نشریات، تاخیر در دریافت جواب های داوری است که آن هم به نوبه خود به دلیل تعریف نشدن جایگاه داوری داوطلبانه دست نوشته ها و مشغله های متعدد داوران است. در نظر گرفتن امتیاز های بیشتر برای امر داوری دست نوشته ها می تواند در ارتقای کیفیت مطالب چاپ شده، کوتاه تر کردن فاصله بین دریافت دست نوشته تا اعلام اصلاحات و نتیجه داوری به نویسنده و در نهایت جلوگیری از تاخیر در چاپ نشریه مفید واقع شود.

برای ارتقای کیفیت نشریات و چاپ بدون تاخیر لازم است جایگاه نشریات در سازمان های متبوع خود تبیین شود تا دست اندرکاران هر مجله بتوانند با فرصت کافی امور مربوط به نشریه را پیگیری نمایند. همچنین برگزاری دوره های آموزشی برای رده های مختلف گردانندگان نشریات و استفاده از شرکت های حرفه ای نشر می تواند در این راستا موثر واقع شود.